

# CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România . . . . .	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		București, CALEA RAHOVEI—5	
6 luni . . . . .	16 "			Lângă Palatul Justiției	
3 luni . . . . .	8 "			TELEFON No. 748	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

## S U M A R :

Contractul de cont curent (urm. 23) de d-l profesor V. Dimitriu;

### JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Trib. Ilfov, secția I: L. P. cu I. A. F., cu o Observație de d-l D. Alexandresco.

## CONTRACTUL DE CONT CURENT

(Urmarea 23-a) (\*).

### CAPIT. AL TREILEA

#### ÎNCETAREA CONTULUI CURENT

Încetarea contului curent poate apărea sub două aspecte deosebite: ori se termină numai operațiunile de contabilitate, fără ca contractul de cont curent să înceteze, ci el continuă, începând o nouă serie de operațiuni; ori, din contra, odată cu terminarea operațiunilor de contabilitate, se stinge și activitatea contractului de cont curent. Doctrina franceză deosebește aceste două situațiuni cu expresiunile de «*Clôture partielle et définitive*», căci ia nu utilizează de cât o denumire unică de «*Clôture*». Legiuirea italiană numește pe cea dintâi «*Chiusura*», care după unii autori ar fi regulamentată de art. 347 c. com. italian; iar pe cea de a doua «*Scioglimento*», care după aceiași autori ar fi prevădută de art. 347 c. com. italian. Atât expresiunile întrebuițate, cât și rolul ce li se atribue de legiuitor, fac obiectul unei serioase critice din partea doctrinei italiene: Pagani observă că, în general, «*Chiusura*» se poate confunda cu «*Scioglimento*»; Caluci, fiind-că ori-cărui «*Scioglimento*» trebuie să îi urmeze și o «*Chiusura*», pe când din contra «*Chiusura del conto*» poate să nu fie întovărășită și de «*Scioglimento*», găsește din acest punct de vedere întemeiată deosebirea creată de doctrina franceză în «*Clôture partielle*» și «*Clôture définitive*». În fine, plecând de la observațiunea că «*Sciogli-*

mento» poate fi precedat și urmat de «*Chiusura*» Vivante relevă că legiuitorul comercial a avut o bună inspirațiune de a le regula ca o singură instituție; dar el observă că același legiuitor a trebuit să se găsească într-o adevărată încercătură cu privire la fixarea ordinii în care să se ocupe de ele, căci în proiectul preliminar și proiectul lui Mancini se trata mai întâi despre «*Scioglimento*» și numai în urmă despre «*Chiusura*», pe când, din contra, în proiectul definitiv s'a dat primul pas acestei din urmă, de oare-ce, în generalitatea cazurilor, ea apare mai întâi și numai mai pe urmă are loc și «*Scioglimento*»; însă fiind-că fie-care «*Scioglimento*» e însoțit și de «*Chiusura*», neapărat că dispozițiile celor două articole menționate nu se exclud unele pe altele, în sensul că de e vorba numai de o simplă «*Chiusura*», să se aplice exclusiv art. 347 c. com.; iar dacă avem aface cu un «*Scioglimento*», care trebuie să fie însoțit și de «*Chiusura*», să fie regulamentat numai de art. 348 c. com., ci, din contra, ambele articole se completează între ele, ast-fel că în cazul din urmă operațiunea se va calăuzi de dispozițiile ambelor articole, căci nu poate exista «*Scioglimento*» fără o «*Chiusura*» (Vivante, op. cit., No. 1211).

Legiuitorul nostru, având a traduce expresiunile întrebuițate de textul italian, s'a oprit de a utiliza în art. 372 c. com., după cum am vădut, pentru «*Chiusura*» expresiunea exact corespunzătoare «*Inchiderea*», căci în general vorbind «*inchiderea*» e aproape sinonim cu «*terminarea*» sau mai bine zis cu «*încetarea*», pe când în specie, din contra, încetarea contractului de cont curent nu poate avea loc fără o atare închidere, dar această închidere poate interveni, fără ca contractul să înceteze. Pentru a înlătura această dificultate, el utilizează cuvântul «*Incheerea*». Suntem însă de părere că expresiunea aleasă, în loc de a avea meritul să înlătorească dificultatea aparentă a «*Inchiderii*», o agravează, căci dacă în vorbirea obișnuită a legiuitorului «*Incheerea*» nu poate fi nici odată confundată cu «*Încetarea*», nu e mai puțin adevărat că «*incheerea unui contract*» va putea

(\*) Vezi *Curierul Judiciar* din 1903, No. 35, 36, 40, 42, 46 și 47; din 1904, No. 26, 30, 34, 43, 67, 68 și din 1905, No. 20, 22, 25, 34, 37, 46, 47, 60, 61 și 66.



fi tot-d'a-una luată drept «formarea aceluî contract»; ast-fel, d. ex: s'a încheiat un contract de vânzare, s'a încheiat o transacţiune, etc., sunt moduri de a exprima că părţile au convenit să formeze un contract de vânzare, o transacţiune, etc., în cât, din acest punct de vedere, nici această expresiune a legiuitorului nostru nu e mai fericită de cât aceea a legiuitorului italian, ba, din contra, ea e şi mai nenorocită, căci pe când în legea italiană «Inchiderea» confundându-se cu încetarea, se aproprie de sfârşitul contractului, în legea noastră «Incheerea» se confundă tocmai cu începutul lui, ceea-ce contrazice şi mai mult intenţia legiuitorului.

Am zis, cu toate acestea, că dificultatea isvorâtă din cauza expresiunii de «Inchidere» «Chiusura» e numai aparentă; ea s'ar fi putut întrebuiţa fără a provoca cea mai mică confuziune, dacă s'ar ţinea seamă de obiectul ei. În adevăr, «Chiusura» are de obiect, după cum vom vedea, terminarea unei serii de operaţiuni ale unui cont curent, cu alte cuvinte, se referă la întocmirea rezultatului dat de o serie de operaţiuni de contabilitate, fără ca contractul să ia sfârşit, pe când, din contra, «Scioglimento» se referă la terminarea raporturilor create de contractul de cont curent. Din acest punct de vedere, când vom avea aface cu sfârşitul unui cont curent, am putea face uz de «Inchidere», am putea zice că el «se închide»; iar când ne vom ocupa cu sfârşitul unui contract de cont curent, am putea utiliza expresiunea de «Incetare», adică vom putea zice că contractul de cont curent «încetează», fără ca prin aceasta să se provoace vre o confuzie, cu atât mai mult, cu cât în vorbirea obicinuită nu se practică expresiunea «un contract se închide». Cu privire la expresiunea «Scioglimento», legiuitorul nostru a tradus-o în adevăr cu cuvîntul exact corespunzător «desfiinţare». Cu toate acestea, de ne ar fi dat să alegem între înlăturarea cuvîntului «Inchidere» şi aceea a cuvîntului «Desfiinţare», nu am fi stat de loc la îndoială de a prefera să menţinem pe «Inchidere» şi să înlocuim pe «Desfiinţare»; căci de şi expresiunea aceasta din urmă însemnează sfârşitul contractului, dar nu e mai puţin adevărat că în vorbirea juridică ea 'şi-a pierdut înţelesul său generic, pentru a 'şi conserva mai mult un înţeles specific, amintind o anumită specie de încetare a contractelor. Din acest punct de vedere, preferăm a ne servi de expresiunea de «încetarea contractului» ori de câte ori vom voi a reproduce ideia legiuitorului italian exprimată prin «Scioglimento del contratto di conto corrente».

Materia capitolului al treilea o vom împărţi în două secţiuni; în cea dintâi vom trata despre

«Inchiderea contului curent»; în cea de a doua despre «Incetarea contractului de cont curent».

## SECŢIUNEA I

### Inchiderea contului curent

Studiul materiei coprinsă în prima secţiune îl vom face din punctul de vedere al caracterului închiderei contului curent, din acel al formelor ei şi, în fine, din al efectelor ce produce; deci, îl vom împărţi în trei paragrafe deosebite.

#### § 1

##### Caracterul închiderei contului curent

Prin închiderea contului curent înţelegem actul juridic, în virtutea căruia operaţiunile ce alimentează contractul de cont curent îşi întrerup momental cursul normal, pentru a se lichida şi a forma saldul cuvenit unuia dintre corentişti, dupe care activitatea contractului îşi continuă din nou mersul său. Ceea-ce caracterizează, prin urmare, acest act juridic este că contractul de cont curent nu încetează, ci îşi opreşte numai un moment cursul, spre a 'l relua apoi în aceleaşi condiţiuni ca mai înainte; de şi 'l-ar opri definitiv, am avea aface cu o încetare a contractului, iar nu cu o lichidare sau o închidere a contului. Elementul caracteristic al închiderei este deci tot acea mişcare perpetuă, care trebuie să o înţilnim cât timp durează şi viaţa contractului de cont curent.

Această închidere a contului curent, care produce ca rezultat determinarea saldului, nu trebuie să se confunde cu «Bilanţul provisor sau periodic», «*Arrêté du compte*», a căruia eficacitate fu resumată cu o claritate cristalină de către Noblet în Franţa, şi al căruia rol actual e susţinut de către Caluci şi Pagani în Italia. Corentişti obicinuesc a forma atari bilanţuri provisorii sau la anumite date periodice, sau în ori-ce moment al vieţii contractului. Ei şi-le transmit la date periodice pentru un înduoit scop: În primul loc, pentru a capitalisa procente rimeselor, căci, dupe cum am văzut, fie-care rimesă e producătoare de dobîndă; dar această dobîndă, datorită pe un interval oare-care pentru rimesele constituite, nu mai produce nici un venit până la lichidarea contului. Dacă o atare lichidare nu intervine de cât la intervaluri foarte îndepărtate, natural că suma tuturor acestor procente rămâne în tot acel interval neproductivă; pentru înlăturarea acestui neajuns, corentişti au inventat crearea Bilanţului provisor sau a Regulărei contului. Prin această operaţiune nu se procedează însă la închiderea propriu zisă a contului curent, ci se calculează numai procentele fie-cărei rimesă a parte, după care se face totalul procentelor cu-



venite fie-cărui corentist în parte și apoi se determină diferența acestor două sume, adică se formează un așa zis un *sald al procentelor*; cel care dobindește în favoarea sa un atare sald se va credita ca pentru o nouă rimesă în contul curent. Din acest moment procentele constituite rimesă fiind capitalisate, devin producătoare de dobândă. De altă parte, mulți corentiști obicinuesc ca la această ocaziune să se facă calculul valorilor constituite rimese de fie-care corentist a parte, și determinându-se deferența, aceasta să fie operată în bilanțul provisor ca producătoare de dobândă. În al doilea loc, Bilanțul provisor produce și o simplificare serioasă a contabilității pentru momentul când va avea loc încetarea contractului, mai ales când această încetare ar fi *silită*, căci, în atări împrejurări, calculul intereselor tuturor rimeselor din momentul constituirii lor este deja făcut până la data intervenirii Bilanțului periodic, și nu rămâne a se calcula de cât pentru intervalul strecurat de la formarea acestuia până la încetarea contractului, ceea ce în comerț constituie o utilitate demnă de aprețuit.

*Sunt însă justificate aceste dobinzi?* Chestiunea se naște din cauza observațiunei că, pentru a avea dreptul la o dobândă, trebuie să existe un capital datorit; însă pe tot timpul cât durează contractul, un corentist nu poate fi considerat ca creditor al celui-l'alt de cât numai la închiderea contului, și fie că aceasta intervine singură, fie că ea întovărășește încetarea contractului, nu poate fi confundată cu un bilanț provisor. Ne-fiind, prin urmare, creditor, nu poate fi vorba de capitalizarea procentelor; cu toate acestea, Vidari (op. cit. No. 4678) justifică producerea acestora cu următoarea argumentație: «Dacă sunt licite procentele la procente, adică dacă anatocismul nu e prohibit, ce rațiune mai poate fi de a contesta, în timp ce contul curent e deschis, ceea ce nu se prohibă când acest cont e închis? De altă parte, când codicele nostru civil zice că în materiile comerciale procentele la procente sunt regulate de uzuri și obiceiuri, înțelege a legitima fără nici o distincție, ceea-ce aceste uzuri recunosc ca licit, distincție care ar fi arbitrară din partea interpretului. De sigur că, în aceste uzuri și obiceiuri se găsește oare-care deviațiune de la normele riguroase ce regulează contul curent. Cu toate acestea, fiind-că contractanții, când nu li se opun vre-un principiu superior de ordine publică, pot să diriguiască acest contract după cum îi povățuește interesul lor (și la noi însăși legea dă deplină libertate pentru măsura procentelor convenționale), nu vedem pentru ce nu s'ar putea regula dupe plăcerea lor chiar computarea procentelor?»

Această argumentațiune a savantului profesor nu o putem împrumuta, cel puțin în întregimea ei, mai cu seamă ținându-se seamă de deosebirile dintre legea noastră și legea italiană. În adevăr, noi nu avem nici un text corespunzător art. 1232 din codicele civil italian, care să ne zică că dobinzile la dobinzi în materie comercială se regulează dupe uzuri și obiceiuri; ba, ce e mai mult, legiuitorul nostru comercial, după cum se știe, a suprimat aliniatul art. 1 din cod. com. al Italiei, în care se prevedea uzurile ca isovoare ale dreptului; iar prin legea din 28 Februarie 1879 s'a creat un aliniat la art. 1080 c. c., din care trebuie să se deducă că și în materie comercială se poate percepe dobinzi la dobinzi, numai dacă intervine o clauză specială în convențiune. Din combinațiunea acestor dispozițiuni cu art. 372 c. com., care dispune că dobinzile vor curge la diferența (sald) dobândită din incheerea (închiderea) contului, pare că sunt excluse alte procente la procente, de nu vor fi stipulate special prin o clauză din convențiune. Obiecțiunei ce se face de Vidari, că n'ar fi rațiune pentru a nu se calcula procente la procente și la saldurile din bilanțurile provisorii, se poate răspunde cu succes că trebuie să existe sau o lege, sau o convențiune, pentru ca să curgă dobinzi la un capital ce nu există. În definitiv, credem că atări procente ar putea intra în calculul determinării saldului numai când părțile, cari au libertatea absolută de a-și constitui rimese din orî-ce operațiuni, vor fi fost de acord prin clause speciale, ca și la atări rimese fictive să se calculeze dobinzi. Chestiunea, prin urmare, la noi trebuie să fie redusă numai la acest caz excepțional, căci uzurile nu pot fi invocate.

Alte-o-i, Bilanțul periodic orî regularea de cont poate fi făcută nu numai la date periodice, ci în orî-ce moment din timpul cât durează contractul; ast-fel, un corentist voește a cunoaște, dacă situațiunea creată prin contractul de cont curent nu va da naștere între corentiști la contestațiuni; pentru aceasta unul va forma un bilanț provisor, pe care-l va comunica celui-l'alt corentist, care-l va verifica cu contabilitatea sa, și apoi sau il va confirma, sau il va rectifica; orî un corentist voește a ști de trebuie sau nu să continue contractul de cont curent cu cel-l'alt corentist, pentru a-și putea da seamă exactă de rezultatul operațiunilor, va forma un bilanț provisor; sau, în fine, voește a cunoaște care e situațiunea rimeselor reciproce, pentru a ști de trebuie să continue constituirea de noi rimese, orî a mai restringe efectuarea lor, dat fiind că cel-l'alt se mărginește a-i trimite rimese de o valoare prea puțin importantă. În toate aceste casuri, nu a-



venim a face cu o adevărată închidere a contului, ci numai cu o regulare de cont saŭ cu un bilanț periodic saŭ provisor.

Acest bilanț provoacă în doctrină o foarte vie controversă cu privire la chestiunea de a se ști dacă poate produce în favoarea corentistului creditat dreptul la comision. Guarini, Supino, Paganini, susțin negativă, pentru motivul că bilanțul provisor trecut în cont nu constituie o reală și adevărată rimesă, ci e numai rezultatul unei operațiuni de contabilitate, afară numai dacă nu intervine o convențiune specială (Paganini, op. cit., No. 28), Calucei, din contra, observă că prea puțin importă caracterul fictiv al acelei rimese, căci ia, cu tot acel caracter fictiv, nu încetează a fi o rimesă, ca și toate celelalte înscrise în cont și pentru care se percepe dreptul de comision (op. cit., No. 10) Noi, cari am admis formula că, în lipsa vreunei convențiuni speciale, trebuie să cercetăm de există temelia dreptului de comision chiar pentru saldul adevărat, a fortiori nu putem urma această părere a lui Calucei pentru bilanțul provisor.

*Observațiune.* Includerea contului curent, după cum nu trebuie confundată cu bilanțul provisor, de asemenea nu trebuie să se confunde nici cu situațiunea în care s'ar găsi eventual corentiștii, pentru cari din cauza unor diferite împrejurări s'ar fi produs o adevărată stagnațiune în operațiunile lor reciproce; o atare lipsă de alimentare, cât timp nu e determinată prin acordul de voință al corentiștilor de a înceta contractul și nici nu e provocată prin vre-una din cauzele cari produc silit încetarea acestuia, nu poate avea vre-o inruiere asupra includerii contului curent. Bine înțeles însă că dacă o atare lipsă de alimentare durează de un timp destul de îndelungat, includerea operațiunilor se poate impune, dar aceasta fiind-că din atari împrejurări se poate deduce că intențiunea părților este manifestată în mod tacit în sensul că voesc a termina operațiunile contractului de cont curent.

**V. Dimitriu**

(Va urma)

Profesor la Universitatea din Iași

## JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

TRIBUNALUL ILFOV, Secțiã I

Audiența de la 15 Noembrie 1900

Președenția D-lui **M. BALȘ**, Membru

L. P. cu I. A. F.

Sentiința civilă No. 857 bis

Rentă viageră.—Constituire cu titlu gratuit.—Dacă e supusă la revocare pentru survenire de copii ca și donațiunea.— (Art. 829, 836, 838, 1640 și 1641 C. civ.).

Notificarea nașterii copilului.—Dacă cunoștința donatarului

de faptul nașterii poate fi loc notificărei formale.—Cui aparțin fructele percepute în intervalul de la nașterea copilului până la notificare ?

1. *Rentă viageră ce un bărbat se obligă a plăti unei femei cu care a avut relațiuni de natură intimă, constituie o liberalitate, dacă femeia nu dovedește că a fost sedusă saŭ că din pricina existenței saŭ a ruperei relațiunilor a suferit vre-un prejudiciu moral saŭ material.*

2. *Rentele viagere cu titlu gratuit ca și donațiunile între vii sunt revocabile pentru survenire de copii.*

3. *În ce privește fructele, ele nu se pot percepe de donatar de cât până în ziua în care și s'a notificat de donator nașterea copilului și această notificare trebuie să fie formală, ea neputând fi înlocuită nici chiar prin cunoștința donatarului de faptul nașterii. Fructele însă percepute de donatar în intervalul de la nașterea copilului până la notificare, sunt câștigate pentru dînsul.*

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea intentată de D-na L. P. prin petiția înregistrată la No. 31997 din 13 Noembrie 1899 în contra d-lui I. A. F.

Având în vedere că, prin această acțiune, reclamanta cere ca pârătul să fie obligat a-i plăti, în baza actului de constituire de rentă viageră, autentificat de Tribunalul Vlașca la No. 54/86 suma de lei 1000 pe fie-care an cu începere de la 1887 și până la achitare, pretențiune ce azi în instanța a fost redusă la suma de lei 5850, cerend și cheltueli de judecată;

Având în vedere că este constant în fapt și recunoscut de ambele părți că împrejurările în acest proces sunt următoarele: Pârătul, ca student la Paris, fusese în relațiuni intime cu reclamanta; mai târziu, constituie reclamantei o rentă viageră cu titlu gratuit, după cum glăsuiește actul autentificat de tribunal. Această rentă era de 1000 lei pe an și urma a fi servită cu începere de la 1 Ianuarie 1890. Pârătul se căsătorește, după cum dovedește extractul liberat de ofițerul stărei civile, și din această căsătorie pârătul dobândește un copil, după cum rezultă din certificatul ofițerului stărei civile; reclamanta, neachitându-i se arerajele rentei constituite, intentează la 13 Noembrie 1899, acțiunea de față;

Având în vedere că pârătul se opune la cererea reclamantei, mai întâi pentru că constituirea acestei rente viagere cu titlu gratuit fiind o donațiune, și după dispozițiunile art. 836 Codul civil, donațiunile fiind revocate de drept în cas când donatorul ar dobândi mai în urmă un copil, donațiunea de față ar fi revocată de la 1893, prin nașterea copilului său, născut în acel an, apoi susține că reclamanta nu mai poate cere renta, pentru că s'ar opune la aceasta prescripțiunea de cinci ani, prevăzută de art. 1907 codul civil;

La aceste întimpinări, reclamanta, la rândul ei, face următoarea obiecțiune;

1) La constituiri de rentă viageră cu titlu gratuit, se aplică regulile de formă ale donațiunilor, și, în ceea ce privește regulile de fond, numai acele prevăzute de art. 1641 Codul civil, deci nu s'ar aplica la acest contract revocarea pentru survenire de copii, neprevăzută de art. 1641 c. civil;

2) În specie, nu ne aflăm în fața unei rente viagere cu titlu gratuit, ci în fața unei rente viagere cu titlu oneros;

3) În cas când s'ar hotări că contractul de față este o rentă viageră cu titlu gratuit și că i se aplică regulile de fond ale donațiunei, reclamanta, fiind că prin revocațiune pierde dreptul său la renta în sine, păstrează însă dreptul ce-l are asupra fructelor acestui capital, adică: asupra arerajelor rentei, până ce i se va fi notificat nașterea copilului



părâtului, conform art. 838 codul civil, și cum în specie, o atare notificare nu i s'a făcut, are drept, în acest cas, la arerajele rentei, pe care din cauza prescripției prevăzută de art. 1907 cod. civil, nu le reclamă de cât pentru cei din urmă cinci ani ;

Considerând că, după dispozițiunile art. 836 cod. civil, donațiunile făcute sunt revocate de drept, dacă donatarul dobândește în urmă un copil legitim ;

Considerând că, după dispozițiunile art. 1937 cod. civ., arerajele renditelor pe viață se prescriu prin cinci ani ;

În ceea ce privește 1-a obiecțiune, făcută de reclamant la întâmpinările părâtului :

Având în vedere că, după cum s'a arătat, reclamantul susține că rentele pe viață cu titlu gratuit urmează a i se aplica toate regulile de formă ale donațiunilor, după cum prescrie art. 1640 c. civil, însă din regulile de fond privitoare la donațiuni, i s'ar aplica numai acele din art. 1641 cod. civ., atât și nimic mai mult. Prin urmare, regula revocațiunii pentru surveniență de copii ne fiind prevăzută de art. 1641 codul civil, nu s'ar putea aplica la contractul de rentă viageră cu titlu gratuit ;

Având în vedere că, în sprijinirea opiniunii sale, reclamanta arată că nu există o identitate absolută între donațiune și contractul de rentă pe viață cu titlu gratuit, căci, în cazul cel dintâiu, lucrul donat esă din patrimoniul donatarului pentru tot-d'a-una, pe când în al doilea cas, arerajele rentei încetând de a mai fi datorite în urma morții creditorului, donațiunea micșorează în mod simțitor averea donatarului, pe când capitalul renditelor nu se plătește nici o dată, și arerajele consistă de ordină în sume mici care se prelevează asupra veniturii donatorului. De aceea, legiuitorul, vind să deosebască aceste două contracte, pe când declară prin art. 1641 cod. civil, într'un mod expres că contractul de rentă viageră se poate constitui cu titlu gratuit prin donațiune între vii săi prin testament și că atunci trebuie să fie vestit de formele cerute de lege pentru asemenea acte, când una se ocupă de regulile de fond ale donațiunii nu mai ține același limbaj, ci prin art. 1641 cod. civil, îi aplică numai două din acele reguli și anume : 1) reducerea lor la cotitatea disponibilă ; 2) anularea lor, când sunt făcute în favoarea unui incapabil ; cele-lalte reguli ale donațiunii, precum este revocarea pentru surveniență de copii sau altele, ne fiind prevăzute de legiuitor în același mod, nu se aplică la contractul de rentă viageră cu titlu gratuit ;

Considerând că teoria expusă pe larg mai sus, ar putea fi discutată când ar fi vorba de alte reguli ale donațiunii, însă nu când este vorba de revocare pentru surveniență de copii. Într'adevăr, o examinare a textelor ne arată că la alte reguli privitoare la donațiuni, cum este, spre exemplu, revocarea pentru îndeplinirea condițiilor, legiuitorul întrebunțează numai expresiunea de donațiune, fără nici o specificare ; însă, când se ocupă de revocarea donațiunilor pentru surveniență de copii, ce ne spune prin art. 836 cod. civ. ? « Ori-ce donațiune prin acte între vii, făcută de persoane ce n'au copii sau descendenți existenți în timpul facerii lor, ori-care ar fi valoarea acestor donațiuni, sub ori-ce titlu s'ar fi făcut, fie chiar donațiune manuală sau remuneratorie, fie, în fine, donațiunea în favoarea căsătoriei, făcută sôților de ori-care altă persoană, afară de ascendenții lor, sunt revocate de drept, dacă donatorul, în urma donațiunii, dobândește un copil, etc . . . . Insistența pusă de legiuitor în acest articol, ne arată într'un mod patent că sunt coprinse aci și constituiile de rentă pe viață cu titlu gratuit. Și frasa « sub ori-ce titlu s'ar fi făcut », răspunde la obiecțiunea că enunțarea din art. 836 ar fi limitativă. Față cu un asemenea text, este greu a mai susține că ar fi vre o donațiune nesupusă la această revocare. Ar fi curios, după cum observă judicios părâtul, că o donațiune, ca cea făcută în specie, să nu fie revocabilă pentru survenire de copii, pe când o donațiune făcută în favoarea căsătoriei ar fi revocabilă ;

Considerând că toată doctrina și toată jurisprudența sunt unanime pentru a constata fără măcar vre o discuțiune că, la contractele de rentă pe viață cu titlu gratuit, se aplică regula revocării pentru surveniență de copii ;

Că dar, întâia obiecțiune făcută de reclamantă nu este fondată, și cată a fi înlăturată ;

În ce privește a doua obiecțiune :

Având în vedere că reclamanta susține că, în specie, contractul de rentă constituit, ar fi cu titlu oneros, iar nu cu totul gratuit ;

Considerând că, înainte de a intra în dezvoltarea acestei obiecțiuni, urmează a se înlătura de la început teoria părâtului, după care acest lucru nu s'ar putea discuta, într'un cât în actul semnat de reclamantă, făcut cu consimțământul ei, se declară că constituirea de rentă este cu titlu gratuit. Natura actelor nu se determină după chipul cum părțile denumesc aceste acte, ci după speța în sine a contractului intervenit între părți, aceasta este constant în drept ;

Având în vedere că reclamanta susține că contractul ar fi cu titlu oneros, pentru că nu ar fi fost în specie vorba de o donațiune, fără alt mobil de cât dragostea donatorului pentru donatar, fără ca donatorul să fi primit nimic în schimbul avantajilor ce conferă donatarului, din contră, în specie, relațiunile dintre reclamanta și părât au dat naștere la o obligațiune naturală pentru acest din urmă ; prin contractul de constituire de rentă nu a făcut alt-ceva de cât să îndeplinească această obligațiune ; deci nu este vorba aci de un contract cu titlu gratuit, ci de un contract cu titlu oneros ;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă un contract este cu titlu oneros sau cu titlu gratuit, și are de ordină soluțiunea în împrejurările de fapt ale cauzei, lăsate la aprecierea judecătorului ;

Având în vedere că, în specie, s'a stabilit numai că părâtul a avut mai mult timp relațiuni intime cu reclamanta, care era cusătoreasă ; nu s'a alegeat că el ar fi sedus'o, și prin urmare nu poate fi vorba aci de vre o daună (art. 998 cod. civil) și de repararea culpei, căci nu s'a cauzat vre un prejudiciu reclamantei de către părât prin seducțiune, și nu și are aplicațiune în acest cas, după cum s'a susținut, regula stabilită de Baudry-Lacantinerie (Vol. 21, Contrats aléatoires, Nr. 184), care arată că renta constituită femeii seduse de către seducătorul ei nu constituie o liberalitate. În cazul de față, prin contractul de rentă, reclamanta nu renunță la nici un avantaj, nici la meseria ei, nu s'a dovedit că prin faptul relațiunilor sale cu părâtul a fost pusă în imposibilitate de a și mai câștiga existența ;

Având în vedere că, din modul cum chestiunea este stabilită astăzi înaintea Tribunalului, rezultă că reclamanta de bună voia ei a fost în relațiuni intime cu părâtul, care, în acest timp ia dat tot ceea ce îi era necesar pentru existență ;

Considerând că relațiuni în asemenea condiții nu dau naștere la o obligațiune naturală ; acest lucru s'ar putea poate discuta, când s'ar dovedi că una din părți ar fi suferit, din pricina existenței ori a ruperei relațiunilor vre un prejudiciu moral sau material ;

Că, prin urmare, actul nu constată îndeplinirea unei obligațiuni naturale, ci este un act de liberalitate făcut de donator ;

Considerând că, cel mult, s'ar putea considera ca indemnizare dată de părât reclamantei pentru serviciile de o natură specială ce i-a adus, cu toate că nu s'a tăgăduit că acele servicii s'au plătit deja mai înainte de părât ;

Considerând că și atunci donațiunea ar fi revocată, căci ar fi o donațiune remuneratorie, cas prevăzută de art. 836 cod. civil ;

Că, deci, actul fiind cu titlu gratuit sau cel mult remuneratoriu, el este atins, în ori-ce cas, de dispozițiunile art. 836 cod. civil, și că a doua obiecțiune a reclamantei este de asemenea neintemeiată ;

Având în vedere că, prin urmare, este bine stabilit că contractul de rentă pe viață cu titlu gratuit, făcut de părât în favoarea reclamantei, autentificat de Tribunal, este revocat din ziua de 1 Februarie 1893, data nașterii copilului părâtului ;

Având în vedere că, trecând mai mult de cinci ani de la această dată și până la intentarea acțiunii de față, dreptul reclamantei de a cere rentă este prescripționat, conform dispozițiunilor art. 1907 codul civil ;

În ceea ce privește a treia obiecțiune :



Având în vedere că reclamanta declară că, din pricina prescripțiunii și în cas când Tribunalul ar considera contractul de rentă ca fiind cu totul gratuit și supus revocării, își retrage acțiunea, cerând numai arerajele rentei pe cei din urmă cinci ani, basându-se pe dispozițiunile art. 838 c. civil, întru cât arerajele unei rente fiind fructe civile, se dobândesc de donatar zi cu zi;

Considerând că, după dispozițiunile art. 838 cod. civ., donațiunea rămâne revocată, chiar când donatarul ar fi intrat în posesiunea acelor lucruri după nașterea fiului donatorului, donatarul posesor nu va fi obligat a restitui fructele de orice natură luate de el, de cât din ziua în care i se va fi notificat nașterea fiului donatorului;

Având în vedere că este necontestat de ambele părți că o asemenea notificare nu a avut loc în specie;

Că, în drept, este constant că o asemenea încunoștiințare nu poate avea loc alt-fel de cât printr'o notificare formală, și nu poate fi înlocuită nici cu cunoștința de fapt a donatorului;

Având în vedere că, prin urmare, donatarul este în cazul prevăzut de art. 838 cod. civil, și nu poate fi obligată a restitui fructele luate de dânsa;

Considerând că, în contractul de rentă pe viață, sunt două elemente deosebite: este, întâi, dreptul la rentă, renta în sine, și apoi arerajele rentei, veniturile ei, după cum se exprimă legiuitorul nostru. Renta, în sine, este capitalul, iar arerajele sunt fructele unui capital neexigibil nici o dată, pe când dobânzile sunt fructele unui capital, care la un moment dat devine exigibil;

Considerând că legiuitorul, prin art. 838 cod. civil, a făcut o deosebire între capital, între lucrul donat în sine și fructele produse de acest lucru, și a stabilit că pe când lucrul donat, posedat de donatar în urma nașterii copilului intră în patrimoniul donatorului, donatarul nu va restitui fructele ce a luat;

Având în vedere că, în cazul de față, ceea ce s'a revocat, ceea ce a reintrat în patrimoniul părâtului din momentul nașterii copilului său, este dreptul la rentă ce l'avea reclamanta; că, însă, aceasta nu poate fi obligată a restitui fructele ce va fi luat, fiind prin urmare neintemeiată alegațiunea părâtului, că revocându-se dreptul la rentă, reclamanta ar fi pierdut dreptul la veniturile ei;

Având în vedere că părâtul susține că reclamanta n'ar putea fi obligată a restitui fructele ce ar fi incasat, însă nu este îndrituită a reclama pe baza art. 838 cod. civil, fructe ce nu a primit, nici incasat;

Având în vedere că reclamanta răspunde la această obiecțiune, alegând ca arerajele rentei sunt fructe civile, se socotesc percepute zi cu zi și nu intră în patrimoniul aceluia cărui sunt dăruite din momentul exigibilității lor; prin urmare, acele fructe sunt percepute de reclamanta și urmează a nu fi restituite;

Considerând că veniturile rentei sunt fructe civile;

Că, după dispozițiunile art. 525, fructe civile se socotesc dobândite zi cu zi;

Având în vedere că, spre a se vedea dacă obiecțiunea părâtului este întemeiată, urmează a se examina mai întâi care este explicațiunea dispozițiunilor coprinse în art. 838 codul civil;

Considerând că revocarea donațiunii prevăzută de art. 836 codul civil operează și în trecut «ex tunc»; donațiunea este socotită ca și cum nu ar fi existat nici o dată, bunul dăruit se restituie donatorului liber de ori-ce sarcină, toate drepturile reale constituite de donatar sunt nule pe baza principiului *resoluto jure dantis, resolutur jus accipientis*, acest principiu este consacrat în codul frances de art. 963, care în cod. român nu există, întru cât s'a crezut de prisos a-l mai reproduce;

Consecința juridică a anulării donațiunii și în trecut ar fi fost ca donatarul să fie obligat a restitui și fructele percepute; însă legiuitorul, prin art. 838 cod. civil, îl dispensează pe donatar de această restituire. Pentru care motiv? Părâtul susține că această dispozițiune s'ar fi întemeiat, pentru că legiuitorul ar fi considerat pe donatar ca pe un posesor de bună credință;

Considerând că această teorie nu este exactă, căci donatarul nu este un posesor de bună credință, mai întâi că nu posedă ca proprietar, în virtutea unui titlu translativ de proprietate, și apoi, de oare-ce el nefiind obligat să restituie fructele de cât din momentul notificării nașterii copilului, el percepuș fructele și în urma nașterii copilului, chiar dacă are cunoștința despre această naștere într'un mod indirect, adică dacă posedă în virtutea unui titlu, ale cărui viții îi sunt cunoscute;

Considerând că atribuțiunea fructelor donatarului are loc printr'o derogatiune la regulile de drept și procede dintr'un sentiment de echitate; legiuitorul a abandonat extrema servitute din art. 836 și 839 cod. civil, care stabilește prohibițiunea pentru părți de a eluda dispozițiunile art. 836 codul civil, crezând că conservarea fructelor în mâinele donatarului nu ar fi atât de păgubitoare pentru copii donatorului, a voit să faciliteze situațiunea acestui din urmă, căci donatarul, nevoind, pe de o parte, să renunțe la o dispozițiune favorabilă pe care legea 'i o dă pentru asigurarea viitorului copiilor săi, se vede silit, pe de altă parte, a diminua averea unei persoane, pe care voia să o avantajeze mai înainte. Basat pe aceste motive de echitate, legiuitorul a lăsat la aprecierea donatorului fixarea epocii de când voește ca donatarul să nu se mai folosească de fructele bunului dăruit, fructe a căror lipsă poate nu este tocmai simțitoare pentru copii săi;

Considerând dar că fructele se cuvin donatarului care le-a perceput în baza unui sentiment de echitate, înscris de legiuitor în art. 838, iar nici de cum ca proprietar său ca posesor de bună credință;

Considerând că teoria susținută de părât că legea acordă fructele donatarului numai până la revocarea donațiunii, iar nu între acest moment și notificare, este în contra-zicere cu textul precis al legii;

Având în vedere că părâtul mai susține că dispozițiunea art. 838 privește numai pe donatar, care a fost pus în posesiunea efectivă a bunului donat, iar nu pe reclamanta, care nu ar fi în acest cas;

Considerând că este vorba în specie de posesiunea unui drept de creanță, și că acest drept se dovedește prin deținerea titlului de creanță (art. 1097 cod. civ.);

Având în vedere că reclamanta posedă și presintă titlul original al creanței, și că prin urmare aserțiunea părâtului este neintemeiată;

Considerând că, de asemenea, este neintemeiată susținerea părâtului, cum că ar fi o deosebire între sensul textului frances (art. 962) și înțelesul textului nostru (art. 838) pentru că, vorbind de acel care nu va restitui fructele, textul nostru zice: «donatarul posesor», pe când acest din urmă cuvânt lipsește din textul frances. Acest cuvânt, adăugat de legiuitorul nostru, nu schimbă înțelesul frazei, el nu face altceva de cât să 'l completeze;

Având în vedere alegațiunea părâtului că art. 838 codul civil prevede o excepțiune ce se poate opune de donatar în cas când va fi perceput fructele, însă nu 'i acordă cătuși de puțin o acțiune pentru a reclama acele fructe;

Considerând că această obiecțiune este fondată, însă că ia își are aplicațiunea numai în cazul când ar fi vorba de fructe nepercepute;

Considerând că cestiunea care rămâne de rezolvat este aceea de a se ști în ce moment sunt percepute fructele civile;

Considerând că fructele civile se dobândesc zi cu zi, și din momentul exigibilității lor, intră în patrimoniul aceluia care urmează a le percepe;

Că este indiferent dacă s'a îndeplinit sau nu faptul material al incasării, în drept fructele civile din momentul exigibilității sunt percepute. Legea, de câte ori întrebunțează acest cuvânt, îl întrebunțează în sensul său juridic, iar nu după cum susține părâtul, în sensul vulgar; și dacă întrebunțează, în art. 838, cuvântul «restitui» și «fructe luate», este pentru că se ocupă de *eo quod plerumque fit*, adică de fructele naturale, care se iaș prin perceperea materială. Intențiunea legiuitorului a fost ca să se atribue donatarului fructele cari au intrat în patrimoniul său, fie naturale fie civile, «de ori-ce natură», după cum se exprimă textul. Prin ur-



mare, fructele civile cari au intrat în patrimoniul donatarului fiind percepute de el, el nu le va restitui și va putea cere aceste fructe civile, de la persoana care le deține materialmente; dacă ar fi, spre exemplu, vorba de o arendă, donatarul ar putea reclama de la arendaș până în ziua notificării arenda datorită, care este legalmente percepută de el și care se găsește materialmente în mâinile arendașului;

Considerând, deci, că s'a stabilit că arerajele unei rente, chiar neplătite, au intrat în patrimoniul credentierului donatar, sunt percepute de el, și că le poate reclama până în momentul notificării nașterii copilului donatorului;

Considerând că opiniunea susținută mai sus este adoptată în doctrină de mai mulți autori; că dacă, pe de o parte, contrariul se susține de Demolombe, Demante, Dalloz, Merlin, Marcadé, de altă parte, tesa este susținută de Aubry et Rau, Laurent, Baudry-Lacantinerie și D. Alexandresco, care indică că, chiar după textul nostru, donatarul care nu are posesiunea lucrurilor dăruite, poate cere fructele de la donator. Pandectele Franceze sunt de acord în ceea ce privește motivele dispoziției din art. 838, însă susțin că fructele civile urmează a fi percepute materialmente (Vezi, atât în ceea ce privește această chestiune, cât și în ceea ce privește celelalte chestiuni dezbătute în cursul hotărârei: Laurent, vol. 13, No. 68 și 9J; Baudry-Lacantinerie, «*Donations et testaments*», Vol. I, Nr. 1655, 1692, 1693, 1697; Aubry et Rau, vol. 4, pag. 582 și vol. 7, pag. 439 și 440 (nota 38); Demolombe, vol. 20, No. 787, 792, 793 și 794; Dalloz, «*Dispositions entre vifs*», No. 1928 și 1932; Pandectes francaises, «*Donations et testaments*», Vol. I, Nr. 600 și D. Alexandresco, vol. IV, pag. 290);

Considerând că, de asemenea, jurisprudența este împărțită; că în jurisprudența franceză este o decisiune a Curței de Grenoble (Dalloz, *Jurisprudence* 1858, partea II-a pag. 164), în sens contrar, iar în jurisprudența română o decisiune în același sens a Curței de apel din Galați, secția I-a cu No. 160 din 2 Octombrie 1899 (Vezi *Dreptul* No. 83 din 19 Decembrie 1899), care însă consideră pe donatar în cazul art. 838 ca pe un posesor de bună credință;

Considerând, deci, că reclamanta are drept să reclame arerajele rindite pe viață care nu i s'au plătit de părat;

Că, din cauza prescripțiunii stabilită de art. 1907, nu le poate reclama și nu le reclamă de cât pentru cei din urmă cinci ani, până în momentul intentării acțiunii, fapt care a intrerupt prescripțiunea;

Că ast-fel modificată, acțiunea este admisibilă;

Având în vedere că suma ce urmează a i se plăti pentru cei din urmă cinci ani, până în momentul intentării acțiunii, este de 5000 lei, iar că de la intentarea acțiunii (13 Noembrie 1899) până astăzi, reclamanta a cerut 850 lei, care urmează a i se acorda rindită fiind de 1000 lei anual;

Că prin urmare acțiunea reclamantei redusă la suma de 5850 lei urmează a se admite.

Văzând și cererea de cheltueli, pe cari Tribunalul, în apreciere, le fixează la suma de 50 lei;

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător M. A. Balș, admite acțiunea intentată de reclamantă, ast-fel cum a fost modificată în instanță, etc.

(ss) M. Balș, Hiotu.

**Observație.**— O convenție prin care un bărbat ar promite unei femei o sumă de bani pentru ca să întrețină sau să continue cu densus relațiunii nelicite, ar fi inexistentă, ca una ce s'ar întemeia pe o cauză nelicită (art. 966) (1).

Obligația ar fi însă validă, dacă ea n'ar avea de scop întreținerea sau resplătirea relațiilor ilicite, ci despăgubirea prejudiciului cauzat (art. 998) și îndeplinirea unei datorii de conștiință.

Ast-fel, s'a decis, cu drept cuvânt, că obligația ce un tată natural își ia înscris personal față de mama copilului său natural, de a-i plăti o sumă de bani, fie sub forma unei rente viagere, fie alt-fel, ca contribuție la sarcina întreținerii și a stabilirii copilului, este valabilă; căci cauza acestei obligațiuni nu este recunoașterea copilului, ci răspunderea, reparația prejudiciului decurgând din faptul recunoscut, mărturisit de tată, că din opera sa cu mama copilului s'a dat naștere aceluși copil, și în consecință, pentru un om de onoare, un asemenea fapt poate, în anumite împrejurări, în anumite relațiuni sociale, și independent de orî-ce manoperă vicleană, de orî-ce seducțiune, să determine o răspundere care să fie o cauză suficientă a unui raport juridic civilmente obligator; și judecătorul, care nu are căderea de a seruta conștiința omului și căruia i lipsește elementele trebuitoare pentru a analiza și cântări împrejurările de ordine cu totul intimă, care într'un caz concret, determină îndatoririle dictate de cunoștiință, nu poate, în potriva voinței manifeste, a părții care se obligă, să nesocotească mărturisirea și recunoașterea unei responsabilități, a unei obligațiuni de reparațiune, atunci când o asemenea mărturisire și recunoaștere nu contravine întru nimic ordinii publice și bunelor moravuri (2).

Ast-fel fiind lucrurile, ia!ă un bărbat, care se obligă a plăti unei femei *cu titlu gratuit*, o rentă viageră, întrebunțând formele solemne ale donațiunii (art. 1640).

Dacă renta a fost constituită în folosul unei femei seduse de constituitorul ei, spre a-i permite de a crește copilul născut din relațiile lor, în asemenea caz, ea nu va fi considerată ca o donațiune, ci ca plata unei datorii naturale, fiind cărmuită, în asemenea caz, de principiile relative la actele cu titlu oneros (3).

Se înțelege că această liberalitate, fiind în totul supusă atât regulelor de formă cât și de fond prevăzute pentru donațiuni (art. 1640), este revocabilă pentru ingratitudine (art. 831), și pentru survenire de copii legitimi sau legitimați (art. 836) (4).

În acest din urmă caz, revocarea are loc *de drept*, prin survenirea unui copil fără știrea și

(2) Cpr. Trib., G. Iași și Cas. rom. *Curierul Judiciar* din 1900, No. 12 (cu observația noastră) și din 1901, No. 29. Vezi și Trib. Tarbes, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 27, p. 218 și *Pand. Périod.*, 1900. 2. p. 15. Planiol, I, 2275 (ed. 1), 2916 (ed. a 2-a). Vezi și autoritățile citate în t. V a Comentariilor noastre de drept civil, p. 138, nota 2 și 468, nota 2.

(3) Guillaouard, *Contrats aléatoires*, 130; Baudry et Wahl, *Idem*, 185; Répert. Sirey, *Donations entre vifs*, 35.

(4) Baudry et Wahl, *Contrat aléatoires (Rente viagère)*, 340; Fuzier-Herman, *C. civ. annoté*, II, art. 960, No. 13; Planiol, II, 2138 (ed. a 2-a).

(1) Vezi autoritățile citate în t. V a Comentariilor noastre, p. 138, nota 2. C. București, *Curierul Judiciar*, din 1904, No. 29; Neagu, I, p. 88, No. 29.



voința dăruitorului și fără intervenția justiției (art. 836).

Legiuitorul și-a închipuit că dăruitorul n'ar fi făcut această liberalitate, dacă s'ar fi gândit că are să aibă mai în urmă copii; de unde s'a dedus că ori-ce donațiune este făcută sub condițiunea că dăruitorul nu va avea mai în urmă copii legitimi sau legitimați (5).

Această dispoziție este, însă, departe de a-și atinge scopul; căci, de și donațiunea se revoacă în interesul copiilor, după cum s'a disc în consiliul de Stat, totuși bunurile dăruite nu devin proprietatea lor, ci se întorc la dăruitor, care rămâne liber de a dispune de ele chiar în folosul unui al treilea. Copii nu se vor putea, deci, folosi de revocarea care are loc în folosul lor, de cât în mod indirect. Pentru aceasta, ei vor trebui să supravețuiască dăruitorului și să primească moștenirea lui, iar bunurile dăruite și reîntoarse în patrimoniul dăruitorului să se găsească, la moartea lui, în patrimoniul său. De aceea, codul Calimach nu admite revocarea donațiunii pentru survenirea de copii, ci conferă numai acestora, după moartea dăruitorului, dreptul de a reduce donațiunile care ar nesocoti reserva sau legitima lor (6).

Ori cât de întemeiată ar fi această critică, legiuitorul a dispus alt-fel, în cât trebuie să ne conformăm acestei regule. Tribunalul, decide, deci, foarte bine că revocarea are loc în specie, însă că nașterea copilului trebuie notificată donatarului, conform art. 838 c. civ., și că acest din urmă n'avea drept la veniturile rentei, fie că el le-a perceput, sau nu, până în momentul acestei notificări (7), chiar dacă el ar fi avut prin alte împrejurări personal cunoștința despre nașterea copilului, sau legitimarea sa prin căsătoria subsequentă (8). Dacă el a perceput fructele până

la această notificare, el le va păstra, fiind dobândite în mod irevocabil; dacă nu le a perceput încă, el le va putea cere de la dăruitor, sub condițiunea însă de a nu fi prescrise (art. 1907). Cu alte cuvinte, prin expresiunea «fructe de orice natură», care se vede în art. 838, trebuie să înțelegem nu numai fructele percepute, dar și acele devenite exigibile, fie înainte, fie după nașterea copilului și nepercepute încă până în momentul notificării (9). Aceasta este soluția care ni s'a părut cea mai juridică, când am comentat art. 838 (10), și tribunalul a admis în totul modul nostru de a vedea, făcându-ne onoarea de a se referi, în corpul hotărârii, la cele spuse de noi, și dând o sentință foarte juridică și bine motivată. Chestiunea este însă controversată, și se susține că, în privința fructelor devenite exigibile în urma nașterii copilului, donatarul nu le poate dobândi de cât în calitatea de posesor de bună credință; de unde ar rezulta că el trebuie să le perceapă, și că nu are nici un drept la ele dacă nu le-a perceput (11).

Această soluție ni s'a părut și ni se pare și astăzi contrară atât textului cât și spiritului art. 838; și un autor, care a scris în urma noastră, dăce foarte bine că este arbitrar de a aplica în cazul de față teoria posesiunii de bună credință relativă la perceperea fructelor (12).

Terminând această mică și neînsemnată observație, vom adăoga că resimțim o adevărată mulțumire sufletească, când vedem că cele scrise de noi pot aduce un serviciu cât de mic acelora care au greaua dar frumoasa misiune de a interpreta legea și de a da fie-căruia ceea ce este, al său. Aceasta este singura noastră răsplată.

**D. Alexandresco**



(5) Veđi Polhier, *Donations entre vifs*, III, 146.

(6) Art. 1283 C. Calimach (951 C. austriac). Codul german nu admite, de asemenea, revocarea donațiunii pentru survenire de copii, ci numai pentru ingratitudine mare (*grobe Undankbarkeit*) (art. 530). Comisiunea parlamentară a mai admis încă pentru dăruitor dreptul de a cere restituirea lucrului dăruit (*die Herausgabe des Geschenkes*) de câte-orî el nu mai are mijloace suficiente de existență atât pentru dăruitor cât și pentru familia și soțul său. Primitorul darului poate însă, să înlăture restituirea, dând dăruitorului suma necesară pentru întreținerea sa și a familiei sale: *Der Beschenkte kann die Herausgabe durch Zahlung der für den Unterhalt erforderlichen Betrags abwenden*. (art. 528).

(7) Legea nearătând formele acestei notificări, ea se poate face atât în mod extra-judiciar, prin portărei, cât și înaintea justiției, prin producerea actului de naștere a copilului. Cpr. C. Galați, *Dreptul din 1899*, No. 83; Planiol, III, 2675. Notificarea mai poate încă fi făcută prin act autentic sau privat. Saintespès-Lescot, *Don. entre vifs et testaments*, III, 947. Textul fr. prevede că notificarea trebuie să se facă *par exploit ou autre acte en bonne forme*, cuvinte care nu s'au mai reprodus de textul nostru, legiuitorul nepricępundu-se cum să traducă cuvîntul *exploit*.

(8) Cpr. Planiol, *loco cit.*; Laurent, XIII, 89; Dalloz. *Nouveau C. civ. annoté*, II, art. 962, No. 64; Th. Huc, VI, 256. Baudry et Colin, *Don. et testaments*, I, 1698; Répert. Sirey, *Donations entre vifs*, 3403.—Veđi însă Duranton, VIII, 597, p. 633, nota 1.

(9) Veđi C. Galați *Dreptul din 1899*, No. 83. Curtea, însă, consideră pe nedrept pe donatar ca un posesor de bună credință.

(10) Veđi T. IV, p. 390.

(11) Veđi Demolombe, XX, 794; Planiol, III, 2675; C. Grenoble, D. P. 58. 2. 164.

(12) Veđi T. Huc, VI, 253. Cpr. și Laurent, XIII, 90; Répert. Sirey, *Donations entre vifs*, 3388 urm. Veđi asupra acestei controverse, Dalloz, *Nouveau C. civ. annoté*, II, art. 962, No. 13 urm.

## BIBLIOGRAFIE

A apărut: LEGIUIREA CARAGEA, după ediția de la 1818, adnotată cu jurisprudența Curței de casație, de d-l Dem. D. Sloenescu, fost magistrat, avocat.

Prețul 5 lei; legat în pânză lei 6, iar în piele lei 7  
De vânzare la Curierul Judiciar.

\* \* \*

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata bonamentelor, să trimită samele datorate prin mandat postal, direct la administrația ziarului *Curierul Judiciar*, București, sau să plătească la prezentare numai în mina încasatorilor: I. Riveanu, pentru provincie, și I. St. Tudoroiu, pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite ziua registru cu matea investite cu ștampila, *Curierului Judiciar*.